

מסורת הש"ס

[illegible]

תורה אור השלם

1. וְאִם מִשְׁדֶּה אֶחָדוֹת יִקְרֶשׁ
אִישׁ לַיְי וְהָיָה עֶרְבָךָ לִפִּי
וְיָעֲזוּ זָרַע וְזָרַע תִּמְרָם שְׁעִים
בְּחֻמִּשִּׁים שָׁקֵל בְּסֶפֶה:
וַיִּקְרָא כֹז טו
2. וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲלֵהֶם אִם
יַעֲרְבוּ בְנֵי גֵד וּבְנֵי רֶאֱוֹבֶן
אֲתֶכֶם אֶת הַיַּרְדֵּן כָּל חֲלוּץ
לְמַלְחָמָה לִפְנֵי יְיָ וְנִבְכַּשְׁתָּ
הָאָרֶץ לִפְנֵינוּ וְנָתַתָּם לָהֶם
אֶת אֶרֶץ הַגִּלְעָד לְאֶחָד:
בְּמִדְבַּר לָזֶה כֹּז

מוסף תוספות

- [illegible]

בשעת היצול. בזמן שהיוכל נוהג שכל שדה אחוה פדיונו שוה מגורית הכתוב אחת יפה ואחת רעה^א אלזל בזמן שאין היצול נוהג נפדי^ב בשוויי^ג: נקעים. כמין גומות: נהי דנדהי ארעא לא קדשי. להיות נמדדים בקרקע שוה להיות נמדדין: נקדשו בצפי נפשיהו. להיות נמדדין לפי מה שיש שדה ולא יעלה מדרין שלהן נחשבו: שדה סם סלמוד לומר. והוה ליה למכתב ואם מאחחמו קדש איש וגו' וכתב ואם משדה אחחמו: צענין הוה. כדי ורע חומר שעורים: לפך. חצי כור: פירק. חצי סאה: דלאו צני זריעה נינהו. וכתב הכתוב ורע ומידי דלאו צני זריעה נינהו אינן נפדים בדמים הללו אלז בשוויי: דומיא דסלעים. סתם סלע אין ראוי לזריעה דקשה הוא: נאגני דארעא מקרו. הנקעים קרוין אגנות הקרקע שהמים מתמזגין לתוכן כמו וישם בצאגנות (שמות ד): שידרא דארעא. מן מקום הסלעים אין להם שם סלעים לעזמן אלז על שם הקרקע: הם נקראים שידראס הקרקע: הכא מאי. גבי קידוש אשה אם היו צו סלעים ונקעים של מן טפחים ואינן מלאים מים: להקדש מדמינן לה. ומדמינן עמה: וזו למכר מדמינן לה. ואין נמדדין: ברתני^א כל סנאי. שאלן כפול: כסנאי צני גל ובני ראובן אינו סנאי. ואע"פ שגל נתקיים התנאי נתקיימו הדברים ש' כגון הרי זה גיטך על מנת שמתני לי מאחסי וזו ולא פירש לכפול ואם לא תתני לי לא יאה גט אין כאן תנאי של מאחסי וזו כלל ואפי' לא נתנה היו גט וכמו שמצינו שהוצרך משה רבינו ע"ה לכפול ואם לא יעברו חלוצים אחסם ונאחשו בתוכסם שמע מינה דאי לא כפל היתה ממנהו קיימת ויחולין ארץ גלעד אפילו לא יעברו אל הירדן אע"פ שאמר אם יעברו ונתתם לית לן מכלל הן אחת שומע לאו. וה"ה נמי דצענין תנאי קודם לתעשה^א מדלא אמר תנו להם אם יעברו משמע דאם אמר הכי לא אחי תנאה ומצטל מעשה דמתנה דקדמיה. ושמעין נמי דצענין הן קודם ללאו^א דלא אמר מחלה אם לא יעברו אל תתנו ואם

יעברו ונתתם: ר"ה **אמר**. אתנאי כפול לחודיה פליג למימר דאין צריך לכפול דמכלל הן נשמע לאו חיה שכלו משום צורך היה הדבר לאומרו מפני דבר אחר שאלמלא כן שכלו יש בנשמע שאם לא יעברו אף בדרך כנען שמעבר היידן והלאה שהיו קצין בה מפני מקנה רב שלהן אף בה לא יטלו דהיינו הוה שמעינן לה אם יעברו ונתתם להם את ארץ הגלעד בשביל כל חלקם אלא לא יעברו והיו נקנסים ולא יטלו חלק לא כאן ולא כאן כלל כלל שפירש שאם לא יעברו לא יפסידו חלקם כן (דפי ארץ שומע מכלל לאו אם אינו מפרש לכתוב) ויטלו כאן ובאן על פי הגורל: **גב' שפיר קאמר ליה**. קושיא היא היכי יליף ר' מאיר מינה דבעינן כפילה הא שפיר קאמר ליה ר' חנינא דכפילה לאו למכפל אתא שלא יטלו ארץ גלעד כולה דהא מכללא שמעינן לה אלא למימר ונאחזו בדרך כנען אפילו אין עוברין לתלחמה: **אמר לך ר' מאיר** אי ס"ד. קרא לפרוש אתא דאפילו לא יעברו לא יפסידו חלקם בכל ארץ ישראל ולא אתנאי כפול אתא להחזיק את התנאי שאם לא יעברו לא תהא מתנת ארץ גלעד מתנה ואשמעינן דמכלל הן אי אתה שומע לאו אם אינו מפרשו: **לכתוב ואם לא יעברו ונאחזו בתוככם**. ועל כרחק הייתי מפרשו שאם לא יעברו לא יפסידו כל לגמדינו: **למה**

כח^ט צאָרץ גלעד אַם יעצרו דזשציל זע נמנה להם אַם כּן דין הוּא שְׁהוּרע
בזשציל זע לא נמנ להם צאָרץ כנען אפי' הכי הורע כחם אַם לא יעצו

צריכים שהוא שאל מהם מה שהיה צריך. ואע"פ דאמר ר' אדא בפרק מי שחזו שם ע"ב מ' בבהאי אוקימנא ורדמי ליה, כגון ההיא ופרק המדיר [מכותב עד, א] דבעי נתאי ואדפסי לן ה"ר"ם שהרי אל הביא במשפטיו התנאי באישות פ"ו [שם] אלא הני ד' וקאמר רבי מאיר שאנו תנאי הרי היא מקודשת ומגורשת אע"פ שלא נתנה ש

האומר פרק שלישי קידושין

ה"ג המקדיש שדרהו בשעת היובל. פירוש זמן שהיובל נהג
ול"ג בשנת היובל דאס קן משמע דמיירי
בשנה עצמה של יובל ובהא פליגי רב ושמואל במסכת ערכין (דף
מד.) חד אמר אינה קדושה כל עיקר וחד אמר קדוש ויוא"ב:

עַתָּה הַיּוֹבֵל נֹתֵן בּוֹרֵעַ
שֶׁקָל כֶּסֶף דִּהְיוּ נִקְעִים
זֶה אִם מַלְעִים גְּבוּרִים
דִּין עֲמָה פָחוֹת מִכֶּאֱ
הָיָה נְהִי דְבַהֲדֵי אֶרֶעָ
יִנְפְשִׁיחֻהוּ וְכִי תִימָא
לֹא חֲשִׁיב וּרְמִינָהוּ
מִזְרַע חוֹמֵר שְׁעוּרִים
הַקְדִּישׁ בְּעֵנִין הַזֶּה מִנֵּין
מֵאֵל (בְּרַחֲמֵי וְחֵן

וצריש פ' בית כור (צ"ג קג) פרש"ס
 דהכי פריך נהי דצדקי ארעא לא
 קדשי כלומר אם אינו רואה למודדו
 עמה לפי שהיא שדה צפני ענמה
 ויכול לפדות כל אחד ואחד צפ"ע
 כאילו הקדיש שמי שדות שיכול לפדות
 זה בלל זה נקדשו בצפני נפשייהו
 מכל מקום כשירצה יפדה אותן נקעים
 צפני עמלן לפי חשבון בית זרע חומר
 שעורין צ"י שקל כסף ולא נהירא
 דמשמע ממוך פירושו דהמקדיש שדה
 אחד שאין בו נקעים שאין יכול לפדותו
 לחצאין וליתא דהא אמרינן לעיל צפ"ק
 (דף כ:) המקדיש שדה אחתה לוק
 וגואל לחצאין לכך נראה כפירוש
 הקונטרס: **א' הבי אפילו פחות**
מכאן נמי. ק"ק מאי אש"צ איכא
 הכא דהא אפי' מיירי בלל מלחם
 מים תקשי נמי מסלעים ונראה לר"י
 לפרש אי אמרת בשלמא דלא קפדינן
 ארצאי לזריעה ניחא דפחות נמדדין
 עמה ^ה אבל השתא דצבינן רצוי
 לזריעה פחות מכאן נמי אמאי נמדדין
 עמה: **כ' תנאי שאינו בתנאי בני**
גד ובני ראובן אינו תנאי. פ'
 בקונטרס ואפילו לא נתקיים התנאי
 נתקיימו הדברים הואיל ואין התנאי
 כפול כגון הרי זה יטעך אם תתני לי
 מאתיס זוז ולא פירש לכפול ואם לא
 תתני זוז יטעך גט אין כאן תנאי של
 מאתיס ולא יכל ואפי' לא נתנה לו

המאמץ הזה הוא גט כמו שמצינו שמה הוצרך לכפול ואם לא יעברו חלוצים ונאחזו בתוככם בארץ כנען ש"מ דאי לא כפליה הייתה מתנתו קיימת והיו נוהגין ארץ הגלעד ואפילו לא יעברו הירדן ואע"פ שאמר אם יעברו ונתתם להם את ארץ הגלעד דמשמע הא אם לא יעברו לא לית ליה מכלל הא את שומע לאו וזה"ש נמי דבעינן תנאי קודם למעשה מדלא אמר לנו להם אם יעברו משמע דאי אמר הכי לא תאלץ תנאה ומבטל מעשה דמתנה דקדמיה ושמעין נמי דבעינן הן קודם ללאו מדלא אמר מחלה אם לא יעברו אל תתנו ואם יעברו ונתתם מהכא גלמוד דר"מ צ"י כפול והן קודם ללאו ותנאי קודם למעשה ר"ח בן גמליאל אומר דצריך הדבר לאומרו שאלמלא בן יש בשמע שפילוי בארץ כנען לא יחנו פירש בקונטרס דלתנאי כפול לחודיה פליגי אבל לעולם צ"י תנאי קודם למעשה וקשה דהא אמר בסוף פ' השוכר את הפועלים (דף ט"ז ע"א) מאן שמעת ליה דלמך בעינן תנאי קודם למעשה דבי מארי הוא משמע דרבי מיניא בן גמליאל פליגי אכולהו לכן נראה לי דפליגי אכולהו^א.

[ת]י שאלמלא בן יש במשמע אף בארץ בר. פרש"י שהיו קטין
בה ואין נראה לר"ם לאלף דה"פ שאפי' בארץ
כנען לא ינחלו ולא יגלעד לא ינחלו דכיון שהיה להם ייפיו
חס' אם לא יעברו אלף אפי' בארץ כנען שלא ייפו כחס אם יעברו שהרי
אלמלא היתה הכפילות דואם לא יעברו וגאחוזו בתוכם בארץ כנען:
א

כל תנאי מהיכא גמרינן להו מתנאי בני גד ובני ראובן מה הוה תנאי בדבר אחד ומועשה בדב' ז' יד ידו שלח, ופרישנא נמי הוה שדעת רב אשי דעמכשו ועל מנת (דעל מנת) לא צריך ל' ומוזר הוה את מקודשת לי בפרושה זו אם תתני לי כך וכך מכאן עד יום פלוני וא"ו יקיש א' נאי בטל, ואם בא אחר וקדשה מקודשת לראשון, וזה"ל אם גרע אדם ה' משפט

מא.

עין משפט
נר מצוה

לה א מ״י פ״ד מהלכות
 עניני הלכה ב:
לב ז מ״י שם הלכה יג:
לג ז מ״י שם הלכה יד:
לד ז מ״י שם הלכה יג:
לה ז מ״י פ״ח מהל'
 מורחה הלכה א טו״ש:
 ח״מ סומן רח סעיף א:
מ ז מ״י פ״ו מהלכות אישות
 הלכה א סגמ ענין מח
 טו״ש ע״ה אה״ע סי' לה סעיף
 כג:
מא ז מ״י שם פ״ו הלכ' ב:
 סגמ ש טו״ש ע״ה אה״ע
 סי' לה סעיף ב:

מוסף רע"י

הובא בסוף המסכת.

תום' ר"י חזקן

[illegible]

אחד, הא רבא ורב אשי פליגי
מאנפי דתנאי, תדע שזה דעת
תתני לי כך וכך, אם לא כפל